

La partida pel poder

Premi València de Narrativa 2009, «Escacs de mort» capbussa el lector en les intrigues de la cort del rei Alfons el Magnànim

Novel·la

POR ANTONI ZARAGOZÀ

■ Després de llargs anys de guerra contra els Anjou defensants els drets dinàstics sobre el Regne de les Dues Sicílies, **Alfons el Magnànim** decideix, per raons d'interès polític, fer de Nàpols la nova seu de la seua cort reial, relegant la capitalitat que n'exercia València fins aleshores. La bella i esplendorosa ciutat italiana esdevindrà l'oportunitat perquè mariners, mercaders i hòmens d'armes hi troben faena i fortuna, al seu redós. Una expedició de cavallers valencians salpa del moll de fusta de la Vilanova del Grau, rumb a la cort napolitana. A bord d'un dels vaixells hi ha **Felip March**, fill bastard d'**Ausiàs March**, que porta un falcó per al rei. Amb ell, però, s'embarca també **Francesc March**, germanastre seu, qui serà objecte, durant la travessia, d'una mort sobtada i misteriosa. Així comença Es-

cacs de mort (Ed. Bromera), d'**Eduard Mira**, novel·la que ha estat reconeguda amb el Premi València de Narrativa 2009.

De la mà del seu personatge, que narra la memòria d'aquella extraordinària experiència que visqué en temps de la seua infantesa, l'autor ens trasllada als escenaris principals de l'època més esplendorosa de la Corona catalano-aragonesa, «la València daurada que fou l'urbs més rica i galant de les espanyes», una Nàpols convertida ja en resplendent cort reial pre-Renaixentista, i la Flandes plana i rural on, vell i cansat, hi viu i ajusta comptes amb la vida, bo i descrits amb una especial cura pels detalls i per mantindre en tot moment la fidelitat històrica deguda.

Gran coneixedor del segle XV i especialitzat en la figura i l'època d'**Ausiàs March**, **Eduard Mira** ha ordit una trama de ficció amb evidents tints de novel·la negra i de misteri, per

tal d'oferir-ne un retaule acurat i real d'aquell temps, on la descripció d'ambients, de personatges històrics, com ara **Ausiàs March**, **Jordi de Sant Jordi**, **Jaume Roig**, **Roís de Corella**, **Joanot Martorell**, així com les ciutats i els esdeveniments històrics i polítics, atraparan el lector en l'extraordinària aventura de la història. Un esment particular mereix la contribució especial que Mira fa de l'ús del llenguatge, acostant-lo als arcaïsmes i modismes de la valenciana prosa del XV, sense que això entrebanque gens ni mica la perfecta comprensió del text pel lector actual, amb una solvència fora de dubtes.

Mira és un reconegut i gran divulgador de la història. No debades ha estat comisari de l'any **Ausiàs March**, coordinador de l'any **Borja**, així com també de l'any **Jaume I**. La seua mirada a la història no respon a

la imatge idealitzada pel romanticisme, ni a l'encís que suscita l'evocació d'una època reeixida en tots els ordres. Una imatge superficial, al capdavant. A Mirali interessa la història real, la vera història, aquella que es va forjant amb les rivali-

EDUARD MIRA
Escacs de mort

► Premi Alfons el Magnànim València de Narrativa 2009. Portada: Carles Barrios a partir de la imatge British Library Board. BROMERA, 2010

tats nobiliàries, les conxorxes, les conspiracions, les bandositats, amb els trencaments i els lligams del llinatge reial, principescs o nobles, amb les aliances, les venjances i les traïdories, els pactes i les maneres d'obrar de les repúbliques del món, amb la tria de les amistats i de les enemistats i, fins i tot, en la disputa de pams de terres i mars. Així s'ha fet i es fa la història. A *Escacs de mort*, Nàpols i Itàlia, com València i les espanyes, com tot Europa no són més que un immens tauler d'escacs on s'hi juga la gran partida de la història. La gran partida d'escacs pel poder. El lector hi trobarà, en aquesta novel·la, una coneixença més que bona d'aquests fets històrics, narrats amb una amenitat que l'encendrà d'entusiasme.

Sara sense vel

L'últim llibre de Carles Cortés, premi de literatura eròtica, és un cant a la defensa de la sexualitat de la dona de 50 anys

Narrativa

POR LLUÍS ALPERA

■ Dins l'activitat literària de **Carles Cortés** (Alcoi, 1968), els darrers premis obtinguts als dos darrers anys, el de literatura eròtica de la Vall d'Albaida, el 2009, i el de teatre Ciutat d'Alcoi, el 2010, segurament marcaran un abans i un després dins la trajectòria creativa d'aquest prolífic escriptor, arrelat entre

nosaltres, des de fa temps, a la ciutat d'Alcant. Cortés, com a docent i investigador, ha centrat la seua atenció a la narrativa d'escriptors dels segles XX i XXI com ara **Mercè Rodoreda**, **Caterina Albert**, **Mercè Roca**, **Carme Riera**, **Isabel-Clara Simó**, **Antònia Oliver**... la influència de les quals planeja damunt la seua creació narrativa: *Veu de dona* (2001), *Marta dibuixa ponts* (2003) i, ara, amb *Sara, la dona sense atributs* (2010). Com a dramaturg, Cortés ha estrenat els muntatges següents: *Veu de dona*, *Fets de rei* i *Silencis*, i possiblement en breu: *La joia*, el seu darrer premi de teatre.

Sara, la dona sense atributs és, com acaba de declarar el mateix autor, «un cant a la defensa de la sexualitat de la dona de 50 anys», Sara, el personatge estrella de la novel·la. Cortés mira de completar-hi el retrat psicològic de dones protagonistes de les seues novel·les anteriors. L'escriptor alacantí mira de bastir els fonaments literaris d'aquesta nova narració sobre tres platafor-

mes: a) una literària musical entorn de la cantautora francesa **Edith Piaf** (*la vie en rose*); b) una mena de paral·lelisme de personatges de la novel·la amb personatges bíblics i c) l'impacte constant i filosòfic de la lectura de *L'home sense atributs* de **Robert Musil** damunt el mateix Cortés.

La novel·la, d'una certa complexitat, és força ambiciosa i va més enllà del cau eròtic-destructiu en què aviat cauen els protagonistes Sara/Gabriel des de la doble vessant sàdomasoquista. Val a dir que més enllà de l'eròticisme —raó de ser del premi obtingut—, hi ha altres coses suggerents que impliquen el lector en una munió d'interessos diversos: retrats psicològics —sobretot el de la destrucció de Sara—, el sadisme *in crescendo* de Gabriel, la solidaritat contundent dels amics, una certa dosi de *thriller* amb una sorprenent resolució final. En definitiva que *Sara, la dona sense atributs* és alguna cosa més que una novel·la eròtica, una novel·la en defensa de la dona madura. Des-

CARLES CORTÉS
Sara, la dona sense atributs

► Premi de Literatura Eròtica La Vall d'Albaida. Portada: Enric Solbes. BROMERA, 2010.

tacariem finalment el gir de 180 graus que Carles Cortés fa respecte de l'obra de Musil en aconseguir que Sara assoleisca els 60 anys «com una dona completa, una dona amb atributs, la dona dels teus somnis. Sense vel, sense fases aparences, Sara».

Cròniques del subsuelo

Cronista y periodista, Abelardo Muñoz relata experiències de una vida de excessos en la València sòrdida de los 80

Relatos

POR ANDRÉS PAU

■ Si bien *Gas ciudad* se presenta como un libro de relatos, no se trata exactamente de eso. Nos explicamos. En el libro de **Abelardo Muñoz** podemos encontrar desde el cuento tradicional, esto es, con cierta narrativa, hasta el instante captado como una fotografía o, mejor aún, un aguafuerte, breve y por ello mucho más intenso. El hilo conductor del volumen es, si recurrimos a la fi-

gura de **Lou Reed**, el lado más salvaje de la vida, aquél que se nos pretende ocultar cada vez más pero que, sin duda, existe. Abelardo Muñoz se recrea en la sordidez, en los ambientes menos convencionales, siente a los perdedores como a sus semejantes, se desliza por la noche como un gato errante y hambriento...

Las piezas que componen *Gas ciudad* tienen otro punto en común: los homenajes. Muñoz introduce en sus composiciones personajes, ambientes, libros, ciudades o películas que en algún momento le han dejado una huella indeleble. Así, una impagable entrevista con **Raymond Chandler** o una fantasmagórica visita al Tànger que ya jamás existirá más que en los recuerdos. Y las putas... Los personajes de Muñoz, curtidos en mil batallas, son supervivientes en un mundo cada vez más hostil cuanto más mate-

rialista e infantilizado. Son personajes atravesados por cicatrices —físicas o no— que dejan en el lector un poso de tristeza, amargura y desolación que aumenta a medida que avanza la lectura. Inolvidable la puta que prende fuego al cabello con rulos de la madame de un lupanar de carretera, o a la madre que vive —malvive— con su hijo bajo el puente que se eleva sobre las vías del tren en Valencia...

Valencia; nuestra ciudad —excepto en contadas ocasiones— es el marco donde se mueven las criaturas de Muñoz: pensiones, barras de bar, parques... Los diferentes barrios de la ciudad, siempre los más marginales o degradados como contrapunto a la ciudad de los megaeventos que nos han vendido poco a poco y sin darnos apenas cuenta, conforman un paisaje urbano mucho más próximo a la pesadilla que al costumbrismo. Un paisaje urbano hostil, habitado por figuras surgidas de la oscuridad que regresan a la oscuridad poco después. Personajes solitarios, devastados por las drogas y los proxenetas, duros como rocas pero anhelantes de

GAS CIUDAD Y OTROS RELATOS
Abelardo Muñoz

► EDITORIAL COCÓ, 2010

una caricia que tarda en llegar, si es que llega. «Los tíos», el relato que cierra el libro, constituye una especie de educación sentimental, retazos de recuerdos infantiles o púberes, tocados con un lirismo que sorprende como colofón de las historias anteriores, tragedias cotidianas narradas o descritas como un desgarrón en una camisa vieja, preferiblemente oscura. Sin concesiones, valiente, helado.